

PROGRAMMA VOORJAAR 2026

namiddagssessies
van 14.00 tot 17.00 uur.

LOCATIE:

Stadscampus
Universiteit Antwerpen,
Rodestraat 14,
2000 Antwerpen
(voor de lokalen, zie de
individuele lezingen)

VORMING VREDE & BURGERSCHAP

INTERACTIEVE VORMINGSSESSIES
ROND 6 VREDESDOMEINEN
EN BURGERSCHAP:

BURGERSCHAP
CONFLICTHANTERING
INNERLIJKE VREDE
INTERNATIONALE EDUCATIE
MENSENRECHTENEDUCATIE
MILIEUEDUCATIE
ONTWIKKELINGSEDCATIE

LENTE-
MODULE
2026

MET ALS SPREKERS:

(in alfabetische volgorde)

Sophie Buysse
Eef Cornelissen
Jan De Cock
Lieve Goorden
François Levrau
Rik Pinxten
Peter Schmidt
Jean Paul Van Bendegem

INFO EN INSCHRIJVINGEN:

zie onderaan deze flyer.

Vorming Vrede & Burgerschap

In onze samenleving is vrede onmiskenbaar een uitzonderlijk hoog goed. Vrede verkennen en kennen, is een proces dat de mogelijkheid biedt om een actief, ethisch burgerschap te faciliteren en realiseren. De afwezigheid van geweld is een absolute voorwaarde voor uitbouwen en bewaren van een menswaardig burgerschap.

Maar vrede is een broos gegeven: de recente dramatische ontwikkelingen in het oosten van Europa en in het Midden-Oosten en de vele mondiale spanningen hebben onze moderne westerse democratieën (opnieuw) onzacht geconfronteerd met die bittere realiteit. De missie en werking van de 'Vorming Vrede & Burgerschap' (VV&B) is daarom relevanter en actueler dan ooit.

Met de bedoeling te informeren, te sensibiliseren, te vormen en dienst te verlenen, organiseert VV&B ook in 2026 op de Stadscampus van de Universiteit Antwerpen een twaalfstal sessies rond het bewaren en versterken van vrede en actief (ethisch) burgerschap en het gewelddoos hanteren van conflicten op maatschappelijk en mondiaal gebied.

TOT WIE RICHT VV&B ZICH?

Met de jaarlijkse vormingssessies richt VV&B zich tot alle geïnteresseerde burgers en betrokkenen in het maatschappelijke werkveld die bewuster en adequater willen leren omgaan met conflicten en vormen van geweld om in hun eigen leefwereld en daarbuiten aan vrede te bouwen. In het bijzonder richt VV&B zich ook tot professionals uit het onderwijs en de sociale sector en tot studenten aan de universiteit en de hogeschool en tot beleidsverantwoordelijken.

PROGRAMMA VOORJAAR 2026 [LENTEMODULE]

Woensdag 11 maart 2026,
van 14.00 tot 17.00 uur | Aula: S.R. 218

**Rik Pinxten, Peter Schmidt en
Jean Paul Van Bendegem – Vrede voeren,
oorlog mijden**

Je bent noch politicus, militair, econoom, diplomaat of journalist, kortom je bent geen expert in een van de gebieden die de actualiteit van oorlog en vrede deze laatste jaren beheersen. Dat wil niet zeggen dat oorlog en vrede je niet aanbevelen en diep raken. We willen daarom een gezamenlijke bezinning wagen over de elementen die elke mens met elke oorlog verbinden, meer bepaald over de wortels van conflict en vrede in elk van ons, wortels die ons diep tot in ons wezen zelf bepalen. Bezinning over onze biologische, sociale en historische erfenis; over de moeilijke verhouding tussen enerzijds de kleinschalige werkelijkheid van individu, familie, groep, en anderzijds de macroschaal van naties en continenten; over de morele principes die we in ons dagelijks leven proberen gestalte te geven en de schijnbare onmogelijkheid om die ook op grote schaal toe te passen. De twee niveaus bestaan immers niet zonder innerlijke band! Bezinning ook over de tegenstand en het protest in onszelf, dat even diep en even oud is als de drang naar strijd en overheersing. Hoe diep het conflict ook in ons geworteld zit, we vallen er niet mee

samen: we strijden namelijk tegen de strijd zelf, om tot vrede te komen. Het is niet aan ons om recepten en pasklare oplossingen aan te dragen, dat is de taak van de experts in het veld. Maar we willen wel nadenken over wat ons allen betreft: deze vreemde dualiteit die ons, ondanks ons weten dat ook in de toekomst nog strijd en oorlog zullen volgen, toch onverdroten verder doet bouwen aan onze hoop op vrede.

Rik Pinxten is emeritus hoogleraar antropologie aan de UGent.

Peter Schmidt is filoloog, theoloog en titulair kanunnik aan het Sint-Baafskapittel te Gent en emeritus hoogleraar aan de KU Leuven.

Jean Paul Van Bendegem is emeritus hoogleraar wiskunde en filosofie aan de Vrije Universiteit Brussel.

Woensdag 18 maart 2026,
van 14.00 tot 17.00 uur | Aula: S.R. 231

**Lieve Goorden – Hannah Arendt en de
banaliteit van het kwaad**

‘In mijn lezing zal ik ingaan op enkele van de Joodse geschriften van Hannah Arendt. Ze tonen een andere Arendt dan de academische filosoof: politiek geëngageerd, een denker die zoekt naar manieren om minderheden een politieke stem te geven, iemand die identiteit ziet als het resultaat van onze omgang met anderen en niet bepaald door etniciteit.

In een eerste deel van de lezing beschrijft Arendt een wereld waarin gewone mensen gruwelijke dingen doen. Niet uit haat, niet omdat ze monsters zijn.

Maar gewoon uit gedachteloosheid. Arendt noemt dit de banaliteit van het kwaad.

In een tweede deel erkent Arendt dat het zionisme – een beweging die streeft naar een eigen staat voor de Joden – een legitieme reactie is op het vervolgde bestaan van het Joodse volk. Maar ze waarschuwt dat het zionisme niet mag ontaarden in een exclusief nationalisme dat de rechten van de Palestijnen negeert.’

Lieve Goorden is dr. in de Politieke en Sociale Wetenschappen. Ze doceerde aan de UAntwerpen en deed er onderzoek naar de maatschappelijke inbedding van nieuwe technologie. Ze is auteur van *De essentie van Arendt* en *Het geluk van nabijheid*. *Hannah Arendt over vriendschap en democratie*.

Woensdag 25 maart 2026,
van 14.00 tot 17.00 uur | Aula: S.R. 231

Sophie Buysse – Debatonderwijs als hefboom voor sociale mobiliteit en cohesie

In een wereld waarin verschillen zichtbaarder zijn dan ooit, wordt constructief debat een democratische noodzaak. Debatteren is veel meer dan het uitwisselen van meningen: het is een oefening in luisteren, bevragen, argumenteren én durven twijfelen. Het vraagt dat we ons echt verdiepen in het perspectief van de ander. Tegelijk is het een krachtige manier om taalvaardigheid, zelfvertrouwen en maatschappelijke betrokkenheid bij jongeren te versterken.

In deze lezing vertelt Sophie Buysse, oprichtster van ‘Debateville’, hoe debatonderwijs een motor kan zijn voor maatschappelijke vooruitgang. ‘Debateville’ is een sociaal-innovatief programma dat jaarlijks meer dan 4000 jongeren in stedelijke contexten bereikt. Via leuk en uitdagend debatonderwijs ontwikkelen zij niet alleen taal- en denkvaardigheden, maar ook het zelfvertrouwen en toekomstperspectief dat nodig is om hun stem te laten horen.

Vrede begint bij het kunnen voeren van een goed gesprek, bovenal als we het oneens zijn.

Sophie Buysse is de oprichter en algemeen directeur van Debateville, een baanbrekende vzw die stedelijke jongeren versterkt om hun volle potentieel te bereiken via innovatief debatonderwijs. Sophie behaalde een diploma in de rechten aan de Universiteit Gent en studeerde ook jazz zang aan het Koninklijk Conservatorium van Brussel. Ze stampte eerder *Teach for Belgium Vlaanderen* uit de grond en schreef als lid van de Belgische denktank: *De Vrijdagsgroep* beleidsrapporten en opiniestukken over gelijke onderwijskansen. Bovendien is Sophie alumni van Belgium ‘s 40 onder 40 en zetelt ze in de raad van bestuur van Flagey, een toonaangevend cultureel huis in Brussel.

Woensdag 1 april 2026,
van 14.00 tot 17.00 uur | Aula: S.R. 231

Jan De Cock – Op de koffie bij daders en slachtoffers

In deze lezing neemt Jan De Cock ons mee op een reis langs gevangenen en slachtoffers wereldwijd. Maar schuilt in ieder van ons niet iets van dader en slachtoffer? Is vrijheidsberoving het enige antwoord dat we bieden op misdrijf en staan gevangenis en gevangenis garant voor een veiligere en vredereikere wereld? En hoe gaat ieder van ons om met vergeving?

Jan De Cock trok langs tweehonderd gevangenis, liet zich vrijwillig opsluiten om ‘van binnenuit’ de polsslag te voelen van mannen en vrouwen achter de tralies en logeerde bij slachtoffers die het laatste woord niet aan de feiten lieten. Over al die ervaringen schreef hij drie opmerkelijke boeken: *Hotel Prison*, *De Kelders van Congo* en *Hotel Pardon*.

In 2026 bestaat vzw Without Walls 20 jaar. Na Jans verblijf in een gevangenis in Noord-Kivu werd Without Walls opgericht om daar de bouw van een menswaardigere gevangenis mogelijk te maken. De vzw is een werkgroep rond detentie en herstel. In 2008 riep Pax Christi de vzw uit tot Ambassadeur voor de Vrede.

Jan De Cock woont in Malle, is gewezen onderwijzer, ziekenhuispastor en oprichter van de vzw Without Walls. Hij heeft een lange geschiedenis van betrokkenheid bij het gevangeniswezen, waarbij hij een dialoog op gang wil brengen tussen gevangenen, slachtoffers en andere burgers.

Woensdag 22 april 2026,
van 14.00 tot 17.00 uur | Aula: S.R. 119

François Levrau – De aantrekkingskracht van het gelijkheidsideaal

Deze presentatie verkent het concept ‘gelijkheid’ vanuit een politiek-filosofisch perspectief. Wat betekent het om gelijk te zijn, en hoe verhoudt dit begrip zich tot onze intuïties en maatschappelijke idealen? We onderzoeken de aantrekkingskracht van gelijkheid. Waarom ervaren mensen het als een fundamentele waarde, en welke psychologische en sociale mechanismen liggen hieraan ten grondslag? Vervolgens analyseren we de implicaties voor politieke theorie en praktijk. Hoe beïnvloedt het gelijkheidsideaal discussies over rechtvaardigheid, vrijheid en verdelende rechtvaardigheid? En in welke mate kan gelijkheid worden verzoend met diversiteit en meritocratie? Door deze vragen te behandelen, biedt de presentatie een kritische reflectie op de rol van gelijkheid in hedendaagse democratieën en op de spanningen die ontstaan wanneer het ideaal botst met andere waarden.

François Levrau is onderwijsbegeleider en docent aan de Universiteit Antwerpen, respectievelijk bij het Centrum Pieter Gillis en het Departement Sociologie.

Woensdag 29 april 2026,
van 14.00 tot 17.00 uur | Aula: S.R. 112

Eef Cornelissen – Grote vragen van kleine kinderen

Papa, waarom mogen soldaten oorlog voeren als wij geen ruzie mogen maken? Waarom worden grote mensen niet gestraft als ze liegen? Waarom gaan we dood? Als ouder, grootouder, leerkracht of zorgverlener praten we de hele dag door met kinderen maar gaan we het zelden in gesprek met kinderen over existentiële vragen waarop we zelf geen duidelijk antwoord hebben. Toch worstelen ook jonge kinderen met grote levensvragen, zeker als ze iets ingrijpends hebben meegemaakt zoals het verlies van een dierbare of nieuwsberichten over een oorlog.

Tijd nemen om naar kinderen te luisteren, hun achterliggende denkbeelden te bevragen en dat alles samen te exploreren is soms belangrijker dan een pasklaar antwoord. Eef Cornelissen licht tijdens deze workshop toe hoe je als (groot)ouder of opvoeder een filosofisch gesprek kan aangaan met (klein)kinderen over existentiële levensvragen. De workshop is gebaseerd op het boek *Grote vragen van kleine kinderen* dat Eef samen met Inge Tency schreef in het kader van een onderzoeksproject.

Eef Cornelissen is filosoof en coördinator van *ExpoRatio*-onderzoekskern *Kritisch denken* van Odisee Hogeschool. Eef is gespecialiseerd in de gespreksmethode 'filosoferen met kinderen en jongeren'.

VOORUITBLIK:

PROGRAMMA NAJAAR 2026 [HERFSTMODULE]

Noteer alvast de **data van het nieuwe herfstprogramma 2026** in uw agenda. Meer info volgt uiteraard in een volgende flyer!

Woensdag 7 oktober 2026,
van 14.00 tot 17.00 uur
Sonja Snacken – Detentie, sociale ongelijkheid en menselijke waardigheid

Woensdag 14 oktober 2026,
van 14.00 tot 17.00 uur
Khalid Benhaddou – Samenleven in diversiteit: fictie of realiteit?

Woensdag 21 oktober 2026,
van 14.00 tot 17.00 uur
Janna Stegeman – Uitverkoren. Hoe Nederland aan zijn zelfbeeld komt, ook gezien in Vlaamse context?

Woensdag 28 oktober 2026,
van 14.00 tot 17.00 uur
Willem Staes – 'Vuurland'. Een reis langs de frontlijnen van het Midden-Oosten

Woensdag 18 november 2026,
van 14.00 tot 17.00 uur
Erik Thys – Verrukkelijke verraders

Woensdag 25 november 2026,
van 14.00 tot 17.00 uur

Christophe Busch – Het theater van de wereld bekeken met Arendtsogen

Info en inschrijvingen

Prijs lentemodule zes sessies: € 80
(gepensioneerden: € 50; studenten **gratis**)

Prijs lentemodule per sessie: € 15
(gepensioneerden: € 10; studenten **gratis**)

U kunt het bedrag voor uw deelname storten op het rekeningnummer **BE98 0017 2195 3393** van het Humanistisch Verbond. Vermeld uw naam, lentemodule en/of de datum van de sessie(s) die u wilt bijwonen.

Inschrijven via [deze link](#), via de QR-code of via secretariaat@humanistischverbond.be,
(u schrijft dus in via het inschrijvingsformulier en betaalt op het rekeningnummer hierboven vermeld).

Meer info: secretariaat@humanistischverbond.be, T 03 233 70 32 (tijdens kantooruren).
www.humanistischverbond.be

AANBOD

Wie inschrijft voor **alle sessies** van de lente- of de herfstmodule, ontvangt gratis het nieuwe boek van Roger Boonen, *Vrede voeren, oorlog mijden* (Gompel & Scavina en Humanistisch Verbond, publicatie voorjaar 2026).

VREDESWIJZER

De publicatiereeks *Vredeswijzer* bundelt een aantal bijdragen van telkens een jaar voordrachten in de cyclus Vorming Vrede & Burgerschap. De nieuwe editie *Vredeswijzer 4* is recent verschenen (december 2024).

De *Vredeswijzers 1, 2, 3 en 4* zijn te koop voor € 10 per exemplaar, of € 30 voor de vier titels samen. *Vredeswijzer 5* verschijnt in het voorjaar van 2026 en is te koop voor € 20.

Interesse? Stuur een mail naar secretariaat@humanistischverbond.be

ORGANISATIE:

De Vorming Vrede & Burgerschap (VV&B) wordt georganiseerd door de Stuurgroep Vorming Vrede & Burgerschap en het Humanistisch Verbond, in samenwerking met Uitgeverij Gompel&Svacina.

Verantwoordelijke uitgever: Mario Van Essche, p/a Pottenbrug 4, 2000 Antwerpen